

Η καύση των νεκρών

Σε δύο μέρη μπορεί να χωριστεί το σημερινό Ευαγγελικό ανάγνωσμα, αδελφοί μου. Στο πρώτο, ο Ευαγγελιστής Μάρκος διηγείται την τολμηρή πρωτοβουλία του ευσχήμονος Βουλευτού, Ιωσήφ του από Αριμαθαίας, να ζητήσει από τον Πιλάτο το Σώμα του Ιησού, στο οποίο αποδίδει τις προβλεπόμενες, από την Ιουδαϊκή παράδοση, νεκρικές τιμές και το ενταφιάζει στο κενό μνημείο. Στο δεύτερο, τρεις Μυροφόρες γυναίκες, προσέρχονται στον τάφο, προκειμένου κι αυτές, με τη σειρά τους, να μυρώσουν το ενταφιασμένο Σώμα του Κυρίου. Γίνονται, όμως, οι πρώτοι μάρτυρες της Αναστάσεως, καθώς αντικρίζουν το μνημείο κενό και Άγγελο εξ ουρανού ν' αναγγέλλει την πλέον χαρμόσυνη και ελπιδοφόρα είδηση που ακούστηκε ποτέ στη γη. Χριστός Ανέστη!

Το συγκεκριμένο Ευαγγελικό κείμενο, πέραν των άλλων, προσφέρει την αφορμή ν' αναφερθούμε στην διαχρονική παράδοση της Εκκλησίας μας, σύμφωνα με την οποία το νεκρό ανθρώπινο σώμα πρέπει να ενταφιάζεται, κατά το πρότυπο του ενταφιασμού του Κυρίου, όπως σαφέστατα περιγράφει η σημερινή Ευαγγελική διήγηση.

Δε θα επικαλεστούμε θεολογικά επιχειρήματα. Ούτε και την παραδοσιακή κατοχύρωση της ταφής στον Ελληνορθόδοξο χώρο. Θα μιλήσουμε για την διάσταση εκείνη που αφορά στην αποκάλυπτη απαξίωση του σώματος, όταν επιλέγεται γι' αυτό ο δρόμος της καύσης, μετά την ολοκλήρωση της βιολογικής του πορείας.

Η φυσική πορεία του νεκρού σώματος είναι η διάλυσή του *«εις τα εξ ών συνετέθη»*. Η διαδικασία της φθοράς του σώματος πρέπει να είναι πάντα φυσική και ποτέ εξαναγκασμένη. Και όταν η φύση αφήνεται ελεύθερη να ενεργήσει, προστατεύει τον εαυτό της από μολύνσεις, από διατάραξη της οικολογικής ισορροπίας και εκτροπές, που είναι σίγουρο ότι θα προκύψουν από μια ακραία παρέμβαση στη φυσική διάλυση του σώματος, όπως είναι η καύση του.

Η παγκόσμια, αλλά και η Ελληνική, κυρίως, κοινωνία είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες σε κάθε πράξη βιασμού, τραυματισμού ή μόλυνσης του ανθρώπινου σώματος. Η καύση είναι ένα είδος «βιασμού» του σώματος και, μάλιστα, ιδιαίτερος ειδεχθούς, αφού το σώμα είναι νεκρό και ανυπεράσπιστο. Και η Εκκλησία μας, με τη διδασκαλία Της, επιβάλλει την τιμή και την ανύψωση του σώματος όχι μόνον όταν είναι ζωντανό, αλλά και όταν έχει νεκρωθεί. Το περιβάλλει με τις γνωστές νεκρικές τιμές, αφιερώνει σ' αυτό την θαυμαστή ιερολογία της νεκρώσιμης ακολουθίας και το τοποθετεί στο μνημείο, επιστρέφοντάς το *«εις γην εξ ής ελήφθη»*.

Ένα από τα χειρότερα είδη βασανισμού και μαρτυρίου, που επέλεγαν οι αδίστακτοι διώκτες της Χριστιανικής πίστης, κατά τους πρώτους, κυρίως, αιώνες του Εκκλησιαστικού βίου, ήταν η καύση και ο, διά της πυρράς, θάνατος. Αλλά και οι τρομακτικότεροι δολοφόνοι και εγκληματίες της ιστορίας, την καύση των σωμάτων των εχθρών τους επέλεγαν ως λύση για να τους εξαφανίσουν από το πρόσωπο της γης. Ενώ και στη χειρότερη περίοδο θρησκευτικού φανατισμού στην ιστορία, την περίοδο του Μεσαίωνα της Δύσης, η καύση των διαφωνούντων και «αιρετικών» υπήρξε παραδειγματική μέθοδος τιμωρίας, που απεδείκνυε τη σχιζοφρένεια των εκτελεστών. Υπάρχει, λοιπόν, λόγος να επανέλθουμε, έστω και με το επιχείρημα της οικειοθελούς καύσης, σε τέτοιου είδους πρακτικές, που προκαλούν ανατριχιαστικούς ιστορικούς συνειρμούς;

Η βούληση κάποιων να επικρατήσει η καύση των νεκρών στην πατρίδα μας, οδηγεί τη σκέψη μας σε συγκεκριμένες φιλοσοφικές αντιλήψεις του παρελθόντος, λίαν περιφρονητικές για το ανθρώπινο σώμα. «Δε μπορούμε να υιοθετήσουμε την αποτέφρωση των σωμάτων, γιατί, όσοι το επιθυμούν, το πιθανότερο είναι να δέχονται τις πλατωνικές αρχαίες φιλοσοφικές αντιλήψεις περί του σώματος, ότι το σώμα είναι δεσμοκτήριο της ψυχής ή ότι δε πρόκειται να αναστηθεί και ότι είναι σκεύος ηδονής που πρέπει να αποκοπεί και να περιφρονηθεί, ώστε να σωθεί η ψυχή. Έτσι, λοιπόν, κάτω από την επιθυμία της καύσεως κρύπτεται η περιφρόνηση προς το σώμα, η απιστία στην ανάσταση των νεκρών, η μετεμψύχωση και ίσως να κρύπτεται και η άρνηση της υπάρξεως της ψυχής μετά τον θάνατο»¹.

Η καύση, που ουσιαστικά σημαίνει εξαφάνιση, οδηγεί στη σκέψη ότι το σώμα είναι κακό, γι' αυτό πρέπει να εξαφανιστεί. Η Εκκλησία μας, όμως, πιστεύει και διακηρύττει ότι το σώμα είναι ιερό. Είναι δημιούργημα του Θεού. Είναι ο «δερμάτινος χιτώνας» που φόρεσε ο ίδιος ο Χριστός, αγιάζοντάς τον και χαριτώνοντάς τον. Αποτελεί Ναό του Αγίου Πνεύματος. Θεώνεται, κατά χάριν, μαζί με την ψυχή και συνδοξάζεται. Είναι εικόνισμα της αθάνατης ψυχής και προβολή της αιωνιότητας σ' αυτό τον κόσμο. Είναι αυτό που, αν χρησιμοποιηθεί συνετά, ευχαριστιακά και δεν μετατραπεί σε μοναδικό ενδιαφέρον του ανθρώπου σ' αυτή τη ζωή, είναι ικανό να βοηθήσει την ψυχή στην κατάκτηση της αιώνιας σωτηρίας της.

Ο Αναστημένος Ιησούς, αγαπητοί μου, είναι ασφαλές υπόδειγμα για τον άνθρωπο και όσο βρίσκεται εν ζωή και κατά το βιολογικό του τέλος. Η επιλογή των δικών Του υποδείξεων είναι ο μόνος βέβαιος δρόμος καταξίωσης και όχι απαξίωσης του ανθρώπινου σώματος. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

¹ Ιερόθεος, Μητροπολίτης Ναυπάκτου & Αγίου Βλασίου. «Παρέμβαση», Μάρτιος 1999

